

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 29 mei 2009 tot regeling van de toekenning van doctoraatsbeurzen voor de uitvoering van projecten van strategisch basisonderzoek en het besluit van de Vlaamse Regering van 10 november 2011 betreffende de subsidiëring door het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek - Vlaanderen en tot opheffing van het besluit van de Vlaamse Regering van 26 oktober 2007 betreffende de subsidiëring van onderzoeks- en innovatie-infrastructuur in Vlaanderen - Principiële goedkeuring

1. INHOUDELIJK

A. Situering

Naar aanleiding van de overdracht van diverse nieuwe taken naar het FWO, en het ontbinden van de Herculesstichting op 1 januari 2016 en het IWT op 18 december 2015 worden in beide voorliggende besluiten verschillende legislatieve aanpassingen geïnitieerd. De voorgestelde wijzigingen vallen onder twee grote pijlers: 1) de hervormingen van de steunprogramma's voor mandaten en projecten inzake fundamenteel onderzoek en doctoraatsbeurzen inzake strategisch basisonderzoek 2) de financiering van middelzware en zware onderzoeksinfrastructuur.

Volgend wetgevend kader is van toepassing:

- Het decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid, artikel 16 en 69/2;
- Het Besluit van 18 december 2015 van de Vlaamse Regering inzake de ontbinding zonder vereffening van het Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie en tot regeling van de overdracht van zijn activiteiten aan het Agentschap Innoveren en Ondernemen.

B. Context

Hervormingen van de steunprogramma's voor mandaten en projecten fundamenteel onderzoek en doctoraatsbeurzen voor strategisch basisonderzoek

De raad van bestuur van het FWO heeft, op vraag van de Vlaamse regering, de evaluatieprocedures van de financieringskanalen voor mandaten en projecten hervormd. Deze hervorming werd op 31 mei 2017 goedgekeurd door de raad van bestuur van het FWO en heeft als centrale doelstelling het optimaal ondersteunen van de meest excellente onderzoekers. Het uitgangspunt van deze hervorming is daarnaast ook dat het FWO garant staat voor transparante en efficiënte procedures. De optimalisering van de aanvraagstroom en -druk moet voorkomen dat onderzoekers hun aanvraagdossier niet indienen bij FWO. De Vlaamse Regering heeft in 2017 recurrent 30 miljoen

extra middelen voorzien om, samen met de hervormingen, de aanvraagdruk te verlagen. Tot slot heeft het FWO de regelgeving van mandaten van aspiranten en doctoraatsbeurzen strategisch basisonderzoek gealigneerd.

Middelzware en zware onderzoeksinfrastructuur

Op 1 januari 2016 werd de financiering van zware en middelzware onderzoeksinfrastructuur overgedragen van de Herculesstichting naar het FWO. De bestaande regelgeving (het Herculesbesluit) voor de financiering van de onderzoeksinfrastructuur werd bij de transitie niet aangepast. Op basis van de bestaande wetgeving heeft het FWO ondertussen wel interne reglementering uitgewerkt: “reglement inzake zware onderzoeksinfrastructuur” en “reglement inzake middelzware onderzoeksinfrastructuur”. Aan de Vlaamse Regering wordt nu voorgesteld de regelgeving middelzware en zware onderzoeksinfrastructuur te actualiseren en te integreren in het besluit van de Vlaamse Regering betreffende de subsidiëring van het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek.

C. Overzicht van wijzigingen in de regelgeving en toelichting

Betreft hoofdstuk 1: Wijzigingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 29 mei 2009 tot regeling van de toekenning van doctoraatsbeurzen voor de uitvoering van projecten van strategisch basisonderzoek:

Artikel 1, 2, 5-8, 10: Het betreft taalkundige en vormelijke wijzigingen.

Artikel 3: De graad van onderscheiding is niet langer een voorwaarde om in aanmerking te komen voor een doctoraatsbeurs strategisch basisonderzoek.

Artikel 4: De periode tussen de indiendatum van een aanvraag van een mandaat en het behalen van het relevante masterdiploma voor doctoraatsbursalen strategisch basisonderzoek werd vastgelegd op maximum 3 jaar in plaats van het vroegere 5 jaar.

Artikel 9: Sinds 2016 worden de middelen voor doctoraatsbeurzen voor de uitvoering van projecten van strategisch basisonderzoek van het FWO door de Vlaamse Overheid voorzien van een indexatiemechanisme. Hierdoor vervalt de jaarlijkse aanpassing aan de hand van een uitgewerkte formule, zoals vermeld in artikel 14 van het besluit van de Vlaamse Regering van 29 mei 2009.

Betreft hoofdstuk 2: Wijzigingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 november 2011 betreffende de subsidiëring door het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen.

Artikel 11, 12, 14, 20: Het betreft vormelijke wijzigingen en actualisaties conform:

- het Decreet betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid van 30 april 2009 en bijhorende wijzigingen;
- het besluit van de Vlaamse Regering betreffende de financiering van de Bijzondere Onderzoeksfondsen aan de universiteit in de Vlaamse Gemeenschap van 21 december 2012;
- Besluit van de Vlaamse Regering tot codificatie van de decretale bepalingen betreffende het hoger onderwijs.

Artikel 13 Het betreft de toevoeging van het toepassingsgebied van dit besluit met als doel het onderscheid met andere besluiten betreffende de financiering van FWO-programma's te verduidelijken (het strategisch basisonderzoek individuele beurzen (SB), het strategisch basisonderzoek projecten (SBO), en het toegepast biomedisch onderzoek projecten met een primair maatschappelijke finaliteit (TBM)).

Artikel 19, 26 1°: Het betreft taalkundige en vormelijke wijzigingen.

Evaluatie- en selectieprocedure

Artikel 14 2°: Voor het toekennen van postdoctorale mandaten zal advies gevraagd worden aan buitenlandse experts die geen lid zijn van een expertpanel of van de raad van bestuur en die geen lopend onderzoek verrichten met de betrokken onderzoeker.

Artikel 16 1°: In het kader van de evaluatie- en selectieprocedure van onderzoeksprojecten en netwerkmiddelen, wordt het aantal buitenlandse experts waaraan advies wordt gevraagd en die geen lid zijn van een expertpanel of van de raad van bestuur, niet meer gespecificeerd.

Artikel 17: Op basis van artikel 17 §1 1° van het decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid, kunnen onderzoekers van de in dit artikel genoemde departementen en instellingen rechtstreeks een aanvraag indienen bij FWO voor het programma voor internationale coördinaties.

Aanwending

Artikel 18: De voorwaarde dat de instelling van de aanvrager bij het programma voor internationale coördinaties 25% van de totale kosten dient te dragen, wordt opgeheven. Deze regelgeving betekent immers een onnodige administratieve overlast voor FWO gezien deze bijdragen volledig in natura zijn.

Middelzware en zware onderzoeksinfrastructuur

Artikel 21 en 27: Naast de financiering van en/of deelname aan internationale onderzoeksinfrastructuur, welke geïntegreerd worden in het Besluit van de Vlaamse Regering tot regeling van de Vlaamse deelname aan en/of subsidiëring van internationale onderzoeksinfrastructuren (crf beslissing Vlaamse Regering: VR20171011doc.1094/1 en VR20171011doc.1094/2), ondersteunt het FWO ook middelzware en zware onderzoeksinfrastructuur in Vlaanderen, conform afdeling III. Missie en taken, artikelen 17 §1 4° en 5° en 18 van het Decreet betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid (W&I-decreet).

De Herculesstichting werd opgeheven en de taken worden sinds 1 januari 2016 overgenomen door het FWO. De regelgeving betreffende de financiering van deze onderzoeksinfrastructuur is momenteel beschreven in het besluit van de VR betreffende de subsidiëring van onderzoeks- en innovatie-infrastructuur in Vlaanderen van 26 oktober 2007, zoals gewijzigd (Herculesbesluit). Echter, om de regeling van de financiering van de onderzoeksinfrastructuur in lijn te brengen met de gewijzigde situatie is het aangewezen om het besluit betreffende de subsidiëring van onderzoeks- en innovatie-infrastructuur in Vlaanderen van 26 oktober 2007 op te heffen en de regeling voor de financiering van onderzoeksinfrastructuur op te nemen in het voorliggende gewijzigde financieringsbesluit van FWO.

De regelgeving betreffende middelzware en zware onderzoeksinfrastructuur wordt voortaan opgenomen in artikel 33 van voorliggend besluit. De interne procedures en criteria voor de aanvraag, behandeling, evaluatie, selectie en toekenning van de middelen voor middelzware en zware onderzoeksinfrastructuur worden evenwel niet vastgelegd in dit besluit maar in door de raad van bestuur besliste en openbaar gemaakte reglementen.

Aanvragen voor middelzware onderzoeksinfrastructuur worden per associatie gebundeld en toegekend door de raad van bestuur van het FWO. Aanvragen voor zware onderzoeksinfrastructuur worden rechtstreeks bij het FWO ingediend en worden beoordeeld door expertpanels. Het jaarlijkse bedrag van middelzware onderzoeksinfrastructuur wordt over de associaties verdeeld met toepassing van een verdeelsleutel voor middelzware onderzoeksinfrastructuur, de vroegere Herculesverdeelsleutel.

De regelgeving betreffende de middelzware en zware onderzoeksinfrastructuur wordt dus bepaald in artikel 33, waarbij inhoudelijke wijzigingen t.a.v. het Herculesbesluit werden doorgevoerd conform het W&I-decreet, zoals gewijzigd door het decreet houdende diverse maatregelen inzake de herstructurering van het beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie van 10 december 2015 (crf VR20151007doc.0755-1bis).

Overige inhoudelijke wijzigingen worden hieronder opgesomd:

- (Art 25/6) De verdeelsleutel voor middelzware onderzoeksinfrastructuur, voordien de herculesverdeelsleutel, blijft inhoudelijk dezelfde. Wel werd de sleutel vormelijk aangepast door het toevoegen van haakjes in de wiskundige formule alsook door het verwijderen en updaten van verouderde verwijzingen naar artikelen in het BOF- en IOF-besluit;
- (Art 25/7) De selectiecriteria vastgelegd in het algemene onderzoeks- en samenwerkingsreglement van de betrokken associatie(s) worden niet meer meegedeeld aan de betrokken minister gezien dit de verantwoordelijkheid van de raad van bestuur is;
- De aan een associatie toekomende middelen voor middelzware onderzoeksinfrastructuur die na afloop van het betrokken kalenderjaar niet zijn toegewezen, konden, conform artikel 8 uit het Herculesbesluit, met behoud van bestemming worden overgedragen naar de begroting van de associatie van het daaropvolgende jaar. Gezien FWO sinds 2016 gefinancierd wordt aan de hand van machtigingen, kan deze overdracht van middelen niet automatisch gegarandeerd worden. Het betreffende artikel uit het op te heffen Herculesbesluit werd daardoor niet overgenomen.

Bijzondere opdrachten

Artikel 22: Het FWO is niet meer belast met:

1°: het administratief en financieel beheer van de subsidie aan het interuniversitair college voor managementwetenschappen. De werking van het college werd geïntegreerd binnen het FWO;

2°: de wetenschappelijke evaluatie van projectvoorstellen die worden ingediend in het kader van het onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek. Hiervoor wordt geen beroep meer gedaan op het FWO;

2°: het onderhoud van de website "Doctoreren in Vlaanderen". De website overlapt in grote mate met deze van Flanders Knowledge Area en EURAXESS.

3°: De taken van het FWO in het kader van het Europese Kaderprogramma worden nauwkeuriger gedefinieerd: het FWO coördineert de werking van het Vlaamse contactpunt voor het Europese Kaderprogramma en verzorgt de Nationaal contactpunt-functie voor de onderzoeksprioriteiten die gerelateerd zijn aan zijn missie.

Samenstelling van expertenpanels

Artikel 23 - 26: De voorwaarden en de procedure voor de samenstelling van de expertpanels voor fundamenteel onderzoek (aspirant, postdoc en projecten) werden gewijzigd. Het expertpanel bestaat uit Belgische en buitenlandse experts die tot de top 30 tot 40% van hun discipline behoren; de meerderheid van experts hebben geen Vlaamse affiliatie; de panelleden mogen geen aanvragen tot financiering indienen bij het panel waartoe ze behoren; het expertpanel wordt aangesteld door de raad van bestuur van FWO.

In functie van het samenstellen van de expertpanels wordt per wetenschapsgebied een gebiedsraad opgericht. Kandidaat-panelleden worden geëvalueerd door middel van een bibliometrische toetsing gebaseerd op een screening door ECOOM, bij disciplines waar een bibliometrische screening minder geschikt is, worden kandidaten gescreend aan de hand van hun CV. De raad van bestuur stelt de expertpanels samen op basis van de voorstellen van de gebiedsraden welke op hun beurt de lijsten samenstellen op basis van input van de FWO-administratie. Bij deze worden het bureau van het FWO, dat niet meer bestaat, en de ledencommissie vervangen. De oude regelgeving met betrekking tot de samenstelling van de

expertpanels werd verwijderd uit het besluit.

2. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

De aanpassingen aan het Besluit van de Vlaamse Regering van 29 mei 2009 tot regeling van de toekenning van doctoraatsbeurzen voor de uitvoering van projecten van strategisch basisonderzoek hebben geen financiële weerslag op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

De aanpassingen aan het Besluit van de Vlaamse Regering van 10 november 2011 betreffende de subsidiëring door het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen hebben momenteel geen weerslag op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap. Na de geplande evaluatie van het FWO in 2018 volgt een nieuwe samenwerkingsovereenkomst waarin, op basis van het resultaat van de evaluatie, de besprekingen en de onderhandelingen, het financiële luik verder zal worden uitgewerkt.

Het begrotingsakkoord werd aangevraagd op 6 december 2017.

3. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE LOKALE BESTUREN

Geen weerslag.

4. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

Geen weerslag.

5. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

1 Het bijgaande ontwerp van decreet werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr.2017/397 van 22 november 2017.

2 Het voorstel in deze nota behoeft geen reguleringssimpactanalyse, aangezien het autoregulering betreft.

3 Het voorstel kreeg op 18 december 2017 ongunstig advies van IF. De opmerkingen worden hieronder kort samengevat en beantwoord.

Artikel 3: het wegvallen van de graad van onderscheiding

In de toekomst is het niet meer vereist dat de aanvrager voor een doctoraatsbeurs Strategisch Basisonderzoek de graad van onderscheiding heeft behaald opdat zijn of haar aanvraag toegelaten zou worden. Hiermee heeft het FWO de regelgeving willen aligneren met deze regelgeving voor aspiranten voor fundamenteel onderzoek, alsmede willen voldoen aan de internationale tendensen die in deze materie gelden.

De afschaffing van de voorwaarde van het behalen van een onderscheiding heeft echter niet tot gevolg dat er geen selectie meer zou gemaakt worden op basis van de competenties van de aanvragers vermits er bij de behandeling van de aanvraag nog steeds zal gekeken worden naar de rangorde binnen de afstudeercohort van een bepaalde studierichting. Er wordt m.a.w. nog steeds een strenge selectie gemaakt waarbij de graad die een aanvrager heeft behaald nog steeds een rol kan spelen, zij het dan onrechtstreeks.

Artikel 8: het toevoegen van projectmiddelen bij doctoraatsbeurzen strategisch basisonderzoek

De projectmiddelen zoals opgenomen in artikel 8, maakten in het verleden reeds deel uit van de beschikbaar gestelde middelen voor doctoraatsbeurzen strategisch basisonderzoek uitgereikt door het voormalige Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie, doch zonder dat er hieromtrent een specifieke wettelijke bepaling voorhanden was. Het FWO wenst de regelgeving nu in lijn te brengen met de praktijk waardoor het besluit van 29 mei 2009 op dit punt dan ook gewijzigd dient te worden.

Artikel 14: het advies van buitenlandse experts voor de behandeling van aanvragen van postdoctorale mandaten.

Het FWO onderzoekt momenteel hoe het huidige systeem in het kader van de hervormingen van de evaluatieprocedures kan aangepast worden in 2019. Eventuele budgettaire gevolgen, die alsdan naar boven zouden komen, zullen op dat ogenblik besproken worden tussen het FWO en het kabinet van de voogdijminister.

Artikel 21: Subsidiabele kosten

Wat betreft de onderzoeksinfrastructuur vermeldde het Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de subsidiëring van onderzoeks- en innovatie-infrastructuur in Vlaanderen (26/10/2007) voorheen het volgende m.b.t. de subsidiabele kosten (artikel 15 – wijziging na 01/02/2015):

“De subsidiabele kosten zijn deze als vermeld in artikel 22/5 van het decreet van 30 april 2009, met dien verstande dat over de afschrijvingsperiode van de onderzoeksinfrastructuur ten hoogste 15 procent van de subsidiëring besteed kan worden aan :

1° herstellingskosten met betrekking tot de onderzoeksinfrastructuur;

2° kosten voor aanpassingen aan gebouwen en aansluitingskosten ten behoeve van de onderzoeksinfrastructuur;

3° personele kosten voor het permanente onderhoud en het bedienen van de onderzoeksinfrastructuur.”

In het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering wordt nu voorgesteld om deze bepaling als volgt te wijzigen:

“Art. 25/10. De subsidies, vermeld in deze titel worden uitsluitend aangewend voor:

1° de kosten voor wetenschappelijke investeringen, namelijk de kosten voor de aanschaf van de onderzoeksinfrastructuur zelf of voor de aanschaf van de onderdelen voor de constructie van de beoogde onderzoeksinfrastructuur. Ook het upgraden, namelijk het substantieel verbeteren van bestaande onderzoeksinfrastructuur, valt daaronder;

2° de personeelskosten voor de ontwikkeling en de constructie van de onderzoeksinfrastructuur, voor het upgraden ervan en voor de bediening of het onderhoud ervan zodra de infrastructuur operationeel is;

3° de werkingskosten van de onderzoeksinfrastructuur, zoals onderhoudskosten gedurende de hele afschrijvingsperiode, namelijk de kosten die voortvloeien uit onderhoudsovereenkomsten of upgrades van de onderzoeksinfrastructuur en de herstellingskosten aan de uitrusting;

4° een overheadpercentage van maximaal 10% dat van toepassing is op de onderzoeksinfrastructuurprojecten.”

Samenvattend wordt er nu gewerkt met een algemene overhead-kost. Voor het overige zijn er geen wijzigingen aangebracht. Het type kosten die aanmerkingen komen voor subsidiëring zijn nog steeds dezelfde. Door het hanteren van de grens van 10% werd dit programma eveneens gealigneerd met de regelgeving van de andere programma's en de overhead-regeling vereenvoudigd.

Artikel 22: het stopzetten van de website “Doctoreren in Vlaanderen”

Met het oog op de opstart, ontwikkeling en het onderhoud van de website “Doctoreren in Vlaanderen” werd er vanaf 1 januari 2010 een vergoeding van 22.000 euro toegevoegd aan de basisfinanciering van het FWO. Deze middelen omvatten enkel de werkingskosten en niet de personeelskosten voor het opvolgen en beheren van deze bijzondere opdracht. FWO gebruikt deze middelen nu om de personeelskosten en het beheer van een andere bijzondere opdracht te

financieren, met name het programma met betrekking tot onderwijskundig wetenschappelijk onderzoek, de zogeheten ICM-beurzen voorheen beheerd door het te ontbinden Interuniversitair College voor Managementwetenschappen. Voor het beheer van deze bijzondere opdracht werden tot op heden geen bijkomende middelen voorzien.

Extra vraag: De Inspecteur van Financiën vraagt een gemotiveerd advies van de afgevaardigde van Financiën bij FWO

De heer Simon Van Damme, afgevaardigde van de minister van Financiën in de raad van bestuur van het FWO, werd specifiek gemandateerd voor het opvolgen van de financiën binnen het FWO. De heer Van Damme was aanwezig op iedere vergadering van de raad van bestuur in het kader van de voorgestelde hervormingen en heeft tijdens deze vergaderingen geen opmerkingen geformuleerd.

6. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering tot regeling van de toekenning van doctoraatsbeurzen voor de uitvoering van projecten van strategisch basisonderzoek en het besluit van de Vlaamse Regering betreffende de subsidiëring door het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek - Vlaanderen;
2. de Vlaamse minister, bevoegd voor innovatie:
  - 2.1. te gelasten over het ontwerp van besluit vermeld in punt 1°, het advies in te winnen van het Fonds Wetenschappelijk onderzoek – Vlaanderen (FWO) en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 kalenderdagen;
  - 2.2. te machtigen te beoordelen of voornoemd advies aanleiding kan geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principiële goedgekeurde tekst;
  - 2.3 te gelasten over voornoemd ontwerp van besluit het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, als de Vlaamse minister oordeelt dat voornoemd advies in 2.1 geen aanleiding geeft tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principiële goedgekeurde tekst.

De Vlaamse minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport

Philippe MUYTERS

Bijlagen:

- Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 29 mei 2009 tot regeling van de toekenning van doctoraatsbeurzen voor de uitvoering van projecten van strategisch basisonderzoek en het besluit van de Vlaamse Regering van 10 november 2011 betreffende de subsidiëring door het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek - Vlaanderen en tot opheffing van het besluit van de Vlaamse Regering van 26 oktober 2007 betreffende de subsidiëring van onderzoeks- en innovatie-infrastructuur in Vlaanderen
- het advies van de Inspectie van Financiën van 18 december 2017 (aangevraagd op 16 november 2017)
- Begrotingsakkoord – aanvraag.